

Миرونюк І.С.^{1,2}, Слабкий Г.О.^{1,2}, Смужаниця Я.В.¹

Myronyuk I.S.^{1,2}, Slabkyi H.O.^{1,2}, Smuzhanytsia Ya.V.¹

На шляху подолання антибіотикорезистентності в Україні: стан справ і подальші кроки

Overcoming antibiotic resistance in Ukraine: current status and future steps

¹ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
м. Ужгород, Україна

²ГО «Всеукраїнська асоціація фахівців громадського
здоров'я», м. Івано-Франківськ, Україна

¹State University «Uzhhorod National University»,
Uzhhorod, Ukraine

²NGO «All-Ukrainian Association of Public Health
Professionals», Ivano-Frankivsk, Ukraine

ivan.myronyuk@uzhnu.edu.ua

Вступ

Проблема наростання антибіотикорезистентності штамів збудників інфекційних захворювань людини є одним із чільних викликів системи громадського здоров'я глобального масштабу. Щорічно протягом Всесвітнього тижня правильного використання антибіотиків, який у 2023 р. проходив 12–18 листопада на багатьох інформаційних майданчиках засобів масової інформації та на фахових інформаційних ресурсах, публікуються дані щодо масштабів негативних медико-соціальних та економічних наслідків проблеми антибіотикорезистентності [1; 2]. Прогнози ВООЗ є ще більш невтішними: очікується, що до 2050 р. інфекції, спричинені стійкими до антибіотиків мікроорганізмами, можуть стати причиною близько 10 млн щорічних смертей [3]. Окрім смерті та інвалідності, антибактеріальна резистентність створює значні економічні втрати. За оцінками Світового банку, стійкість до антимікробних препаратів штамів збудників інфекційних хвороб може призвести до 1 трлн доларів США додаткових витрат на охорону здоров'я до 2050 р. та втрат від 1 до 3,4 трлн доларів США валового внутрішнього продукту (ВВП) на рік до 2030 р. [4]. Загрози для людства повною мірою усвідомлюють уряди всіх цивілізованих країн та міжнародні організації. Так, сьогодні діє Глобальний план дій (GAP) щодо антимікробної резистентності [5], які країни ухвалили під час Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я у 2015 р. (WHA68/2015/REC/1, Annex 3) та взяли на себе зобов'язання розробити та впровадити багатогалузеві національні плани дій із підходом «Єдине здоров'я» (One Health) для боротьби з антибіотикорезистентністю. GAP згодом був схвалений керівними органами Продовольчої та сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй (FAO), Всесвітньої організації охорони здоров'я тварин (WOAH, раніше відомої як OIE) і Програми ООН із навколишнього середовища [6].

У 2020 р. було створено Глобальну групу лідерів з антимікробної стійкості, до складу якої входять керівництва Міністерств охорони здоров'я багатьох країн [7] і Платформа багатостороннього партнерства, яка була запущена в листопаді 2022 р., а також кілька технічних робочих груп. Важливим кроком у глобальній програмі дій стало створення ВООЗ у 2015 р. Глобальної системи епіднадзора за стійкістю до протимікробних препаратів (GLASS) із метою безперервного збору даних, необхідних для стратегічного планування на всіх рівнях [8]. У 2014 р. Україна приєдналася до Глобального порядку денного з безпеки в охороні здоров'я (GHS) і за підсумками першого чотирирічного циклу в 2018 р. визначила такі п'ять пріоритетів на наступний період: посилення епідеміологічного нагляду й упровадження електронних систем збору даних та звітності; збільшення охоплення вакцинацією шляхом посилення державної політики та проведення інформаційних кампаній; розвиток потенціалу для інформування про ризики; матеріально-технічне забезпечення для зміцнення лабораторій громадського здоров'я; використання міжнародних підходів до розроблення та реалізації транснаціональних, національних і обласних планів забезпечення готовності та реагування на загрози і ситуації у сфері охорони здоров'я [9].

Мета роботи – провести аналіз стану реалізації в Україні системних заходів до подолання проблеми антибіотикорезистентності збудників інфекційних захворювань через призму забезпечення виконання Рамкової програми дій щодо стійкості до протимікробних препаратів Глобального плану дій боротьби з антимікробною резистентністю, ВООЗ [5].

Матеріали та методи

Матеріалами дослідження виступили офіційні документи міжнародних організацій, які стосуються

предмету дослідження і є ратифікованими в Україні; законодавчі акти та нормативно-правові документи центральних органів виконавчої влади; публічні матеріали та результати досліджень із питань проблем антибактеріальної резистентності, опубліковані у відкритому доступі. Було застосовано такі методи досліджень: бібліосемантичний, контент-аналізу і логічно-структурного аналізу. В основі дослідження застосовано системний підхід.

Результати та їх обговорення

Основні досягнення України у подоланні антибіотикорезистентності збудників інфекційних захворювань як виклику системи громадського здоров'я доцільно розглядати через стан досягнення цілей Глобальної ініціативи з безпеки та охорони здоров'я (Global Health Security Agenda), яка є загальносвітовою ініціативою, навколо якої об'єдналося щонайменше 70 країн, міжнародних та неурядових організацій [10]. У 2014 р. Україна приєдналася до Глобального порядку денного з безпеки в охороні здоров'я (GHSА), і в 2021 р. загальний бал України за цим індексом становив 38,9 і порівняно із середнім світовим показником 28,4, що ставить країну на 83-є місце зі 195 країн, де проводилося оцінювання, і на 39-є місце із 43 країн Європи [11]. Детальний аналіз досягнень України в реалізації завдань даної Глобальної ініціативи представлено у Білій книзі «Зміцнення глобальної безпеки в охороні здоров'я в Україні: успіхи, виклики і майбутні напрями роботи», яка була оприлюднена у вересні 2023 р.

[12]. У частині питань подолання антибактеріальної резистентності як складової частини GHSА важливим є забезпечення досягнення реалізації завдань, окреслених Рамковою програмою дій щодо стійкості до протимікробних препаратів Глобального плану дій боротьби з антимікробною резистентністю, ВООЗ [5], представленої на рисунку 1.

Якщо проаналізувати стан забезпечення виконання окремих завдань Рамкової програми дій (рис. 1), то виявляється, що по відношенню до Завдання 2 «Накопичувати знання та фактологічну базу за рахунок досліджень та епіднагляду...», Завдання 3 «Скорочення числа випадків інфікування шляхом створення хороших санітарно-гігієнічних умов...» та Завдання 4 «Оптимізувати використання протимікробних препаратів в охороні здоров'я...» вдалося напрацювати і ввести в дію значний обсяг нормативно-правових документів, які врегульовують і створюють умови досягнення успіху. Так, Україна з 2017 р. є членом Глобальної системи епіднагляду за резистентністю до протимікробних засобів та їх застосуванням (GLASS) і Центральноазійської та Європейської мережі епіднагляду за протимікробною резистентністю (CAESAR). Станом на кінець 2022 р. країна приєднала до мережі 54 лабораторії, які подавали звітність, і за результатами зовнішнього оцінювання CAESAR дані, надані 28 лабораторіями, було оцінено як найкращі за якістю у мережі [12]. Знаковим у створенні умов подолання антибактеріальної резистентності в Україні стало введення в дію Національного плану дій щодо боротьби зі стійкістю до протимікробних препаратів [13], який

Рис. 1. Рамкова програма дій щодо стійкості до протимікробних препаратів Глобального плану дій боротьби з антимікробною резистентністю, ВООЗ [5]

став чіткою дорожньою мапою врегулювання низки критичних питань попередження розвитку антибіотикорезистентності в країні. У даному плані визначено перелік питань, які необхідно вирішити, терміни виконання і виконавці. Нормативно-правове забезпечення виконання Завдання 3 «Скорочення числа випадків інфікування шляхом створення хороших санітарно-гігієнічних умов...» та Завдання 4 «Оптимізувати використання протимікробних препаратів в охороні здоров'я...» (рис. 1) було впроваджено у 2021 р. Цей рік став найбільш продуктивним у питаннях вирішення проблем антибактеріальної резистентності. Так, МОЗ України протягом 2021 р. було видано розпорядчі документи, які визначали питання функціонування системи дозорного епідагляду за протимікробною резистентністю [14], відпуск в аптечній мережі антибактеріальних препаратів за рецептом (електронним рецептом) [15], та низку інструкцій, положень, порядків щодо заходів профілактики інфекційних захворювань і функціонування системи інфекційного контролю у закладах охорони здоров'я та соціальної підтримки [16]. Упровадження цих і низки інших нормативних актів стало пусковим механізмом створення у закладах охорони здоров'я систем адміністрування антимікробних препаратів, відповідних стандартних операційних процедур, функціонування відділів інфекційного контролю та інших компонентів профілактики інфекційних захворювань, пов'язаних із наданням медичної допомоги. Важливим також стало введення в дію у 2022 р. окремого Стандарту медичної допомоги «Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою», який було оновлено в липні 2023 р. [17].

Загалом питання антимікробної резистентності включено до порядку денного питань органів влади, які потребують оперативного вирішення на всіх рівнях прийняття рішень та всіх секторах суспільного життя. Але ми лише на початку шляху і, можливо, найближчим часом стикнемося з нагальною необхідністю комплексного вирішення двох проблем. Першою проблемою, з якою ми стикнемося найближчим часом у питаннях ефективної реалізації програми протидії антимікробній резистентності, буде забезпечення підтримки й ефективного впровадження уже прийнятих у країні політик у сфері боротьби з антимікробною резистентністю. Особливо в умовах воєнного стану та агресії росії проти нашої країни. Інше питання, яке поки не вирішується системно, є забезпечення виконання Завдання 1 Рамкової програми («Підвищувати обізнаність та покращувати розуміння питань стійкості до протимікробних...»). Так, у тексті Глобального плану дій боротьби з антимікробною резистентністю ВООЗ [5] для виконання цього завдання рекомендуються дві

групи заходів: «29. Необхідно негайно вжити заходів для підвищення поінформованості про антимікробну резистентність та сприяння зміні поведінки через публічне спілкування та програми, орієнтовані на різні аудиторії людей, забезпечення здоров'я тварин і... Включення у шкільні програми сприятиме кращому розумінню та усвідомленню з раннього віку» та «30. Стійкість до антимікробних препаратів стане основним компонентом професійної освіти, навчання, атестації, продовження освіти та розвитку в галузі охорони здоров'я та ветеринарії... допоможе забезпечити належне розуміння та обізнаність серед професіоналів» [5]. Ці заходи поки не реалізовано в достатньому обсязі, і це може стати викликом на шляху досягнення мети Національного плану дій щодо боротьби зі стійкістю до протимікробних препаратів. Звичайно, для реалізації цих завдань необхідно активне залучення системи освіти, як загальної, починаючи з рівня дошкільної, так і професійної. Окрім того, важливою є активна участь і системи вищої освіти, провайдерів програм безперервного професійного розвитку фахівців та інших інституцій, задіяних у програмах освіти дорослих. Окремо важливо відзначити й участь професійних фахових спілок, товариств, асоціацій у галузі охорони здоров'я, ветеринарії, аграрних наук та інших сфер, які є партнерами впровадження міжгалузевого підходу «Єдине здоров'я» [18].

Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні і напрацюванні підходів до реалізації в Україні системних заходів із метою підвищення обізнаності та покращення розуміння питань стійкості до протимікробних препаратів як у середовищі фахівців, так і серед загального населення.

Висновки

Сьогодні в Україні створено компоненти нормативно-правового регулювання системи охорони здоров'я на шляху вирішення основних стратегічних завдань Рамкової програми дій Глобального плану дій боротьби з антимікробною резистентністю ВООЗ. Питання антимікробної резистентності включено до порядку денного питань органів влади країни, які потребують оперативного вирішення на всіх рівнях та в усіх секторах. Водночас ми лише на початку шляху, і найближчим часом необхідно впроваджувати системні заходи для забезпечення підвищення обізнаності та покращення розуміння питань стійкості до протимікробних препаратів як у середовищі фахівців, так і серед загального населення. Дані системні заходи повинні впроваджуватися міжгалузевим партнерством із залученням організацій громадського сектору та професійних спілок.

Література

1. Резистентність до антибіотиків: світові ризики. ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України». URL: <https://moz.gov.ua/article/health/rezistentnist-do-antibiotikiv-svitovi-riziki>
2. Супербактерії перемагають: що потрібно знати про цю загрозу для людства і як бути з антибіотиками. *Радіо Свобода*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29741624.html>

3. Петросова ВІ, Вакерич ММ, Ветрова АО, Гал ВО, Пантьо ВВ, Коваль ГМ. Антибіотикорезистентність: проблема «тихої пандемії». Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Біологія». 2022; 52: 59–66.
4. Drug-Resistant Infections: A Threat to Our Economic future (March 2027). *The World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/health/publication/drug-resistan-t-infections-a-threat-to-our-economic-future>
5. Global Action Plan on Antimicrobial Resistance. *World Health Organization*. 2015. URL: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/193736/9789241509763_eng.pdf?sequence=1
6. Antimicrobial resistance. *BOO3*. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/antimicrobial-resistance>
7. Global Leaders Group on Antimicrobial Resistance. URL: https://www.amrleaders.org/#tab=tab_1
8. Global Antimicrobial Resistance and Use Surveillance System (GLASS). URL: <https://www.who.int/initiatives/glass>
9. Виступ в.о. Міністра охорони здоров'я України доктора Уляни Супрун під час зустрічі на рівні міністрів у рамках ініціативи «Глобальний порядок денний із питань безпеки здоров'я», Балі, Індонезія (переклад з англійської згідно з виступом). *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/vistup-vo-ministra-ohoroni-zdorovya-ukrayini-doktora-ulyani-suprun-pid-chas-zustrichi-na-rivni-ministriv-v-ramkah-iniciativi-globalnij-poryadok-dennij-z-pitan-bezpeki-zdorovya-bali-indoneziya-pereklad-z-anglijskoyi-zgidno-z-vistupom>
10. Global Health Security Agenda. URL: <https://globalhealthsecurityagenda.org/>
11. 2021 GHS Index Country Profile for Ukraine. *Global Health Security Index*. URL: <https://ghsindex.org/country/ukraine/>
12. Біла книга «Зміцнення глобальної безпеки в охороні здоров'я в Україні: успіхи, виклики і майбутні напрями роботи». Вересень 2023 року. *МОЗ України, за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках проекту «Розбудова стійкої системи громадського здоров'я», який впроваджує організація Пакт*. Київ: 35.
13. Про затвердження Національного плану дій щодо боротьби зі стійкістю до протимікробних препаратів : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 116-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-2019-%D1%80#Text>
14. Про затвердження Порядку здійснення дозорного епідеміологічного нагляду за протимікробною резистентністю : Наказ Міністерства охорони здоров'я України 19 серпня 2021 р. № 1766. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1316-21#Text>
15. Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 19 липня 2005 року № 360 : Наказ МОЗ України від 16.09.2021 № 1971. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1371-21#Text>
16. Про організацію профілактики інфекцій та інфекційного контролю в закладах охорони здоров'я та установах/зкладах надання соціальних послуг/соціального захисту населення : Наказ МОЗ України від 03.08.2021 № 1614. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-21#Text>
17. Про затвердження Стандарту медичної допомоги «Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів із лікувальною та профілактичною метою» : Наказ МОЗ України від 23.08.2023 № 1513. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-23082023--1513-pro-zatverdzhennja-standartu-medichnoi-dopomogi-racionalne-zastosuvannja-antibakterialnih-i-antifungalnih-preparativ-z-likuvalnoju-ta-profilaktichnoju-metoju>
18. One Health Operations. *BOO3*. URL: <https://extranet.who.int/sph/one-health-operations>

References

1. Rezystentnist do antybiotykyv: svitovi ryzyky [Antibiotic Resistance: Global Risks]. *Sait DU «Tsentr hromadskoho zdorovia MOZ Ukrainy»*. URL: <https://moz.gov.ua/article/health/rezistentnist-do-antibiotykyv-svitovi-rizyki>
2. Superbakterii peremahaiut: shcho potribno znaty pro tsiu zahrozu dlia liudstva i yak buty z antybiotykyamy [Emergence of Superbugs: Essential Insights into this Humanity's Threat and Antibiotic Management Strategies]. *Radio Svoboda*. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29741624.html>
3. Petrosova VI, Vakerych MM, Vietrova AO, Hal VO, Panto VV, Koval HM. Antybiotykykorezistentnist: problema «tykhoi pandemii» [Antibiotic resistance presents a challenge akin to a «silent pandemic»]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu Serii Biologii*, 2022; Vypusk 52: 59–66. [In Ukrainian].
4. Drug-Resistant Infections: A Threat to Our Economic future (March 2027). *The World Bank*. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/health/publication/drug-resistan-t-infections-a-threat-to-our-economic-future>
5. Global Action Plan on Antimicrobial Resistance. *World Health Organization*. 2015. URL: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/193736/9789241509763_eng.pdf?sequence=1
6. Antimicrobial resistance. *Sait VOOZ*. URL: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/antimicrobial-resistance>
7. Global Leaders Group on Antimicrobial Resistance. *Ofitsiyni sait*. URL: https://www.amrleaders.org/#tab=tab_1
8. Global Antimicrobial Resistance and Use Surveillance System (GLASS). *Ofitsiyni sait*. URL: <https://www.who.int/initiatives/glass>
9. Vystup v. o. Ministra okhorony zdorovia Ukrainy doktora Uliany Suprun pid chas zustrichi na rivni ministriv v ramkakh initsiatyvy «Hlobalnyi poriadok dennij z pytan bezpeky zdorovia», Bali, Indoneziia (pereklad z anhliiskoi zghidno z vystupom) [Address by the Acting Minister of Health of Ukraine, Dr. Uliana Suprun, during the ministerial-level meeting within the framework of the «Global Health Security Agenda», Bali, Indonesia (translation from English as per the speech)]. *Uriadovi Portal*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/vistup-vo-ministra-ohoroni-zdorovya-ukrayini-doktora-ulyani-suprun-pid-chas-zustrichi-na-rivni-ministriv-v-ramkah-iniciativi-globalnij-poryadok-dennij-z-pitan-bezpeki-zdorovya-bali-indoneziya-pereklad-z-anglijskoyi-zgidno-z-vistupom>
10. Global Health Security Agenda. *Ofitsiyni sait*. URL: <https://globalhealthsecurityagenda.org/>
11. 2021 GHS Index Country Profile for Ukraine. *Sait Global Health Security Index*. URL: <https://ghsindex.org/country/ukraine/>
12. Bila knyha «Zmitsnennia hlobalnoi bezpeky v okhoroni zdorovia v Ukraini: uspikhy, vyklyky i maibutni napriamy roboty». Veresen 2023 roku. [White Paper «Strengthening Global Health Security in Ukraine: Achievements, Challenges, and Future Directions of Work». September 2023]. *MOZ Ukrainy, za pidtrymky Ahenstva SSHA z mizhnarodnoho rozvytku (USAID) v ramkakh proiektu «Rozbudova stiikoi systemy hromadskoho zdorovia», yakyi vprovadzhuie orhanizatsiia Pakt*. Kyiv: 35.

13. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho planu dii shchodo borotby iz stiikistiu do protymikrobynykh preparative [Approval of the National Action Plan to Combat Antimicrobial Resistance]: *rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6 bereznia 2019 r. № 116-r*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-2019-%D1%80#Text>
14. Pro zatverdzhennia Poriadku zdiisnennia dozornoho epidemiolohichnoho nahliadu za protymikroboiu rezystentnistiu [Approval of the Procedure for Conducting Surveillance of Antimicrobial Resistance.]: *nakaz Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 19 serpnia 2021 r. № 1766*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1316-21#Text>
15. Pro vnesennia zmin do nakazu Ministerstva okhorony zdorovia Ukrainy vid 19 lypnia 2005 roku № 360 [Regarding the amendment of the order issued by the Ministry of Health of Ukraine dated July 19, 2005, numbered 360]: *nakaz MOZ Ukrainy vid 16.09.2021 № 1971*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1371-21#Text>
16. Pro orhanizatsiiu profilaktyky infektsii ta infektsiinoho kontroliu v zakladakh okhorony zdorovia ta ustanovakh/ zakladakh nadannia sotsialnykh posluh/ sotsialnoho zakhystu naseleння [To address the prevention of infections and infection control within healthcare facilities and social service/social welfare institutions]: *nakaz MOZ Ukrainy vid 03.08.2021 № 1614*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-21#Text>
17. Pro zatverdzhennia Standartu medychnoi dopomohy «Ratsionalne zastosuvannia antybakterialnykh i antyfunhalnykh preparativ z likuvalnoiu ta profilaktychnoiu metoiu» [Approval of the Standard of Medical Care «Rational Use of Antibacterial and Antifungal Agents for Therapeutic and Prophylactic Purposes»]: *nakaz MOZ Ukrainy vid 23.08.2023 № 1513*. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-23082023--1513-pro-zatverdzhennja-standartu-medichnoi-dopomogi-ratsionalne-zastosuvannja-antibakterialnih-i-antifungalnih-preparativ-z-likuvalnoju-ta-profilaktichnoju-metoiu>
18. One Health Operations. *Sait VOOZ*. URL: <https://extranet.who.int/sph/one-health-operations>

Мета – провести аналіз стану реалізації в Україні системних заходів до подолання проблеми антибіотикорезистентності збудників інфекційних захворювань через призму забезпечення Рамкової програми дій щодо стійкості до протимікробних препаратів Глобального плану дій боротьби з антимікробною резистентністю ВООЗ.

Матеріали та методи. Матеріалами дослідження виступили офіційні документи міжнародних організацій; законодавчі акти та нормативно-правові документи; публічні матеріали та результати досліджень. Методи дослідження: бібліосемантичний, контент-аналізу і логічно-структурного аналізу. В основі дослідження застосовано системний підхід.

Результати. Аналіз стану забезпечення виконання окремих завдань Рамкової програми дій щодо стійкості до протимікробних препаратів Глобального плану дій боротьби з антимікробною резистентністю ВООЗ показав, що по відношенню до Завдання 2, Завдання 3 та Завдання 4 «вдалося напрацювати і ввести в дію значний обсяг нормативно-правових документів, які врегульовують і створюють умови досягнення успіху. Але поки не вирішується системне забезпечення виконання Завдання 1 Рамкової програми, яке спрямовано на підвищення обізнаності та покращення розуміння питань стійкості до протимікробних препаратів різних категорій населення.

Висновки. Сьогодні в Україні створено компоненти нормативно-правового регулювання системи охорони здоров'я на шляху вирішення основних стратегічних завдань Рамкової програми дій Глобального плану дій боротьби з антимікробною резистентністю. Водночас необхідно впроваджувати системні заходи для забезпечення підвищення обізнаності та покращення розуміння питань стійкості до протимікробних препаратів як у середовищі фахівців, так і серед загального населення.

Ключові слова: антимікробна резистентність, громадське здоров'я, глобальний план дій ВООЗ, Україна.

Objective of the work – to conduct an analysis of the implementation status of systemic measures aimed at addressing the issue of antibiotic resistance among infectious agents in Ukraine, with a focus on ensuring compliance with the Framework for Action on Antimicrobial Resistance of the WHO Global Action Plan on Antimicrobial Resistance.

Materials. The research drew upon official documents from international organizations, legislative acts and regulatory documents, public materials, and research findings. Research methods included bibliosemantic analysis, content analysis, and logical-structural analysis. The study was grounded in a systemic approach.

Outcomes. Upon analysis of the status of implementation of specific tasks outlined in the Framework Programme of Action on Antimicrobial Resistance of the WHO Global Action Plan, it is evident that significant progress has been made in regard to Tasks 2, 3, and 4, with the successful development and enactment of a substantial volume of regulatory documents aimed at facilitating success. However, there remains a systemic gap in ensuring the execution of Task 1 of the Framework Programme, which focuses on enhancing awareness and understanding of antimicrobial resistance issues among various population categories.

Conclusion. As of today, in Ukraine, regulatory components have been established for the legal framework governing the healthcare system to address the key strategic objectives of the Framework Programme of Actions of the Global Action Plan on Antimicrobial Resistance. Simultaneously, it is imperative to implement systemic measures to enhance awareness and improve understanding of antimicrobial resistance issues among both professionals and the general population.

Key words: antimicrobial resistance, public health, WHO Global Action Plan, Ukraine.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflict of interest: absent.

Відомості про авторів

Миронюк Іван Святославович – доктор медичних наук, професор, проректор із наукової роботи Ужгородського національного університету; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Україна, 88000; ГО «Всеукраїнська асоціація фахівців громадського здоров'я», вул. Шевченка, 4, м. Івано-Франківськ, 76018.

ivan.myronyuk@uzhnu.edu.ua, ORCID ID 0000-0003-4203-4447

Слабкий Геннадій Олексійович – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я Ужгородського національного університету; пл. Народна, 1, м. Ужгород, Україна, 88000; ГО «Всеукраїнська асоціація фахівців громадського здоров'я», вул. Шевченка, 4, м. Івано-Франківськ, 76018.

g.slabkiy@ukr.net, ORCID ID 0000-0003-2308-7869

Смужаниця Ярослав Васильович – аспірант кафедри наук про здоров'я Ужгородського національного університету; пл. Народна, 1, м. Ужгород, Україна, 88000.

yaroslav.smuzhanytsya@uzhnu.edu.ua, ORCID ID 0009-0001-8608-6153

Стаття надійшла до редакції 22.01.2024

Дата першого рішення 26.01.2024

Стаття подана до друку 01.03.2024